

«Γέρμα» από τη «Μικρή Αυλαία»

Η γη και η γυναίκα. Δυο φύσεις όμοιες. Το θάυμα τους κι ο προορισμός τους κοινός: Η γονιμότητά τους. Αν τη στερηθούν, στερούνται τη μέγιστη ευλογία της ζωής. Η γη η στέρφα, η άγονη, η εγκαταλειμμένη από τη φροντίδα του ανθρώπου, πώς να μιλήσει για τον πόνο της αυτό; «Πληγώνει» μόνο με την έρημη όψη της τα μάτια του ανθρώπου. Η γυναίκα όμως, έμπυχο πλάσμα, πώς και πόσο να βαστάξει το μαρτύριο της χαμένης μητρότητας; Πώς να αντέξει τον πόνο για τα ποτάμια που δεν κύλησαν μέσα της; Για τους σπόρους που δεν βλάστησαν στα σπλάχνα της; Για τη νέα ζωή που δεν έθρεψε με το αίμα της; Για το παιδί που λαχτάρησε και ποτέ δεν απέκτησε; Για τον ήλιο που δεν ανέτειλε από το θείο μυστήριο του κορμιού της;

Γι' αυτόν τον απροσμέτρητο πόνο της γυναικείας φύσης και ψυχής, έγραψε ο Λόρκα το πανανθρώπινα θαυμαστό ποιητικό του δράμα «Γέρμα», έργο που παρουσιάζει εκπληκτικές συγγένειες στη φόρμα τους με την αρχαία τραγωδία. Γέρμα στη γλώσσα του σημαίνει: Άγονη γη, στέρφα γυναίκα, όχι γιατί από φύση της ήταν ανήμπορη, αλλά γιατί της έλλειψε η συνδημιουργός δύναμη που γεννά τη νέα ζωή. Ο Λόρκα φλέγονταν από το πάθος του για τη ζωή, από την αγάπη του για τον άνθρωπο, για τον απλό άνθρωπο και τους αρχέγονους πόθους του, όπως είναι και η εκπλήρωση της μητρότητας.

Η «Γέρμα» του γραμμένη (1934) δυο χρόνια σχεδόν πριν τη δολοφονία του, που άφησε άγονη τη νεότερη λογοτεχνία της πατρίδας του, δεν είναι απλά ένα καλογραμμένο δράμα. Μέσα από το απλό, ρεαλιστικό θέμα του αναδεικνύεται όλο το οικουμενικό ποιητικό εύρος του Λόρκα. Εύρος που ενώ πηγάζει από την καθημερινότητα και ριζώνει στις παραδόσεις, τα έθιμα και κοινωνικά ήθη του λαού του, ξεπερνά τα όριά τους και εκφράζει τη βαθύτερη ουσία της ανθρώπινης ύπαρξης, τα μυστήριά της και τα αέναα πάθη της.

Το φετινό Αύγουστο συμπληρώνονται 50 χρόνια από το θάνατο του Λόρκα. Και είναι αυτό, ένας δεύτερος λόγος, εκτός από την αξία του έργου για να χαιρετηθεί η παρουσίασή του από τη «Μικρή Αυλαία» της Αιμιλίας Υψηλάντη. Υπάρχει ωστόσο και τρίτος λόγος επαίνου. Η παράσταση αυτή καθ' αυτή και η ερμηνεία της Αιμ. Υψηλάντη στον επώνυμο ρόλο.

Ο νέος σκηνοθέτης Σταύρου Τσακίρης με την παράσταση της «Γέρμας» προβάλλει σαν μια πολύ ελπιδοφόρα σκηνοθετική δύναμη για το μέλλον. Η παράστασή του αντανακλά ευαισθησία, καθαρότητα και πληρότητα αντίληψης και γι' αυτό ρεαλισμό και για την ποιητική φόρμα του έργου, ικανότητα να εναρμονίσει και τα δυο αυτά κυρίαρχα στοιχεία, χωρίς να υποβαθμίσει το ένα έναντι του άλλου και σκηνική ευρηματικότητα. Με το κυριολεκτικά έξοχο στην αφαιρετικότητά του και στην εικαστική ευλυγισία του σκηνικό της Λαλούλας Χρυσικοπούλου (εξαιρείται και τα κοστούμια της) με τη συμβολή της υποβλητικής μουσικής του Γιώργου Μπουντουβή, με την εκφραστική κινησιολογία της Κωνσταντίνας Αδριοπούλου, με τους φωτισμούς που επιδρούν ατμοσφαιρικά και με τη συνολική ερμηνευτική ποιότητα των ηθοποιών, η παράσταση προσφέρει αφειδώλευτα την μαγευτική ομορφιά της ποίησης του Λόρκα.

Η Αιμιλία Υψηλάντη στο ρόλο της Γέρμας αναδεικνύει, αφανείς από τη μέχρι τώρα δράση της ερμηνευτικές δυνατότητες, ευεργετικές για την παράπερα πορεία της. Η Γέρμα της ήταν ένα γνήσιο λαϊκό και σπαρακτικό, στον άγριο κι απελπισμένο πόθο του, γυναικείο πλάσμα. Η Καίτη Ιμπροχώρη και ο Βασίλης Βασιλάκης συνέβαλαν ιδιαίτερα στις παγανιστικές σκηνές του έργου. Ο Στέλιος Δρίβας με απλότητα και ευαισθησία ανάδειξε το στοιχείο της μοναχικότητας που ενυπάρχει στο ρόλο του Χαϊάν. Θετική ήταν η υποκριτική συμβολή των νέων ηθοποιών: Φρόσω Μαυρική, Γιάννα Νικολοπούλου, Λένα Κάρλα και του επιβλητικού τραγουδιού της Βιολέττας Ξυφάρη.